

sunu başlatan aslında Milliyet Yayınları oldu. O dönemde, o güne kadar çocuğa dönük yazmayı düşünmemiş ne kadar ünlü yazar varsa, 1970'te kurduğumuz Milliyet Yayınları'nda hepsine çocuk kitabı yazmayı denettik. En belirgin örnek de Fazıl Hüs-nü Dağlarca'dır. Örneğin Dağlarca *Kuşayağı*'nı yazdı. Bununla olumlu bir iş yapıldığına inanıyoruz. Bu arada iyi yazarlar da çıktı. Tabii o dönemde bizim arkamızda büyük sermaye vardı, gazeteyle büyük duyuru olanağımız vardı. Ve o noktaya geldi ki çocuk kitapları satış bakımından yetişkin kitaplarının çok önüne geçtiler. O dönem yaptığımız yayınlara, aslında çocuklar için yazmamış olan bir yazarı da çocuklara dönük bir yazar olarak kabul ettirdik: Ömer Seyfettin.

M.Ç.- Türkiye'deki çocuğa yönelik yapıları ve yayınları genel olarak değerlendirmek gerekirse, tarihsel gelişim içinde istikrarlı bir çizgi olduğu söylenebilir mi? Yoksa dönemler arasında kopukluklar mı gözleniyor?

M.A.- Tarihçeyi tek çizgide götüremezsiniz. Her dönemin siyasal akımları çocuk edebiyatına az ya da çok yansıyor. Toplum içerisinde, yetişkinler arasında gördüğünüz akımlar içindeki entelektüeller, tabaka tabaka, niteliklisinden az niteliklisine, bir çocuk dergisi, birkaç çocuk kitabı, birkaç çeviri sunuyorlar hemen piyasaya. Bir dönem bakıyorsunuz sol yayımlar ağırlıkta oluyor, ardından bir duraklama oluyor, derken sağ yayımlar öne çıkıyor. Böyle bir zikzak çiziyor. Siyasi nitelikte olanların rengi de iktidara göre değişiyor ve muhalif olanlar artıyor. Cumhuriyet'ten sonra İslami çocuk edebiyatı diyebileceğimiz, dini öykülere açık çocuk edebiyatı görmüyorsunuz uzun süre; hatta belki de 60'lı yıllara kadar. Ama bugün, özellikle 80'den sonra birdenbire dini öyküler, romanlar, şiirler, çocuklara yönelik yayınlar arasına girmeye başladı. Köroğlu'yla beraber, Battal Gazi'ler, Peygamber öyküleri...

T.D.K.- 70-80 arasında da sola açık kitapları çeviri ve uyarılama yoluyla çocuk okura verme çabasına girildi. Bu, bana sorarsanız son derece yanlış; çünkü neşvünevaya bulmamış beyinlere hazırlıksız bir şekilde kitapları empoze etmek yanlışla götürüyor çocuğu. Halbuki çocuk edebiyatının amacı, en azından çocuk, çocukluk evresini yaşarken, böyle olmaması gerekiyor.

M.A.- Ben "yanlışla götürür" yargınızı biraz sert buluyorum. Eğer bir tek türle karşılaşırsa öyle olur çocuk. Ama zaten alamadığını almaz, doğal olarak reddeder. Onun dil düzeyine uygun olarak sunamazsanız çocuk tepkisini gösterir.

F.E.- O dönemde daha iyisini de yapamadılar aslında. Sol hareketin çocuk edebiyatına girmesini haklı karşılamak gerekir, her dönemde olandan farklı değildi ve o dönemde de kültürel iktidar oydu. Bu görüşü çok iyi anlatan ve zarar vermeyen çok iyi çocuk kitapları yapılabildi.

T.D.K.- Aslında çocuk kitabı çıkarmak ticari açıdan son derece çekici, yayıncısını da, yazarını da doyurabilecek bir iş. Ama gene de nitelikli kitap çok az çıkıyor. Ürün çok ama niteliksiz, enflasyon var. Bazı kitapların, yazardan pay almak için 10'dan fazla çevirisi yapılmıştır. Ezop Türkiye'de en çok yağmalanan kitaplardan biridir. Pazar büyük, tüketici çok. Üstelik hiçbir pazara benzemeyen bir pazar. Bu sene yedi yaşında bir çocuğa seslenen bir kitap çıkardığınız zaman gelecek sene yine çıkarma şansına sahipsiniz, çünkü o çocuk seneye sekiz yaşında olacaktır.

F.E.- Pazarlama açısından yetişkin kitabıyla çocuk kitabı arasında çok temel bir fark var. Yetişkin kitabı, tabii tipine göre değişebilir, ama genellikle ilk altı ay satar ve sonra belli bir düzeye iner. Çocuk kitabı ise, belki ilk çıktığı sene satmaz. Kendileri yetişkin kitabı yazmış tanınmış yazarları saymıyorum; yetişkinler o yazarın kendine